

νομετρίας, περί ἐρμηνείας εἰς τὴν ἱερὰν Ἀποκάλυψιν, περί δισκευῶν φιλοσοφικῶν καὶ μαθηματικῶν ἔργων, κτλ. εἰς τὸ τελευταῖον δὲ τοῦτο ἀναγινώσκεται ἐν τινὶ σελίδι τὸ ἐξῆς «Εἰς τὴν βίβλον Πανοσιολογιωτάτου κυρ Κυρίλλου τοῦ ἐκ Πατρῶν», ἥτοι εἰς τὴν ἐρμηνείαν τῆς Ἱερᾶς ἀποκαλύψεως, ἣν ἰδιοὺς πόνους ὑπομνηματίσας κατέλιπε τοῖς ἐν Πελοποννήσῳ τοῦ τῆς Ἀγίας Λαύρας μοναστηρίου ἀρχιπρεσβυτέροις, ἐπιγράμμα διςτιχὸν ἡρωελογεῖον Ἀλεξάνδρου Πετρίδου τοῦ Βυζαντίου.

Βουκουρέστιον ἐν ἔτει αὐα' Ἰαν. 5.
Κύριλλος βίβλον ἀμπτύξας, οἷς πίδεσσιν
Κάλλιπεν ἥς σοφίης δείγματ' ὀπισθογόνοις.
... Λαβὼν ὁ μῶμος εἰς χεῖρας τὴν σὴν βίβλον
διαρραγεῖς σίγησε θαυμάσας ἄκων.

Ἐτερον Ἀντωνίου Γεννανεσίου ἐκλεκτοῦ φιλοσόφου Μεταφυσικὴ μεταφραστειᾶ ὑπὸ Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρου. Στοιχεῖα μεταφυσικῆς μτφ. ὑπὸ Ἀθανασίου τοῦ Παρίου τοῦ καὶ ἑτέρα μετενεγκόντος. Ἐτερον «Περὶ εἰσαγωγῆς εἰς τὸ θεωρητικὸν καὶ πρακτικὸν τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς».

Ἐν τοῖς περιεργότεροις χειρογράφοις συγκαταλέγεται τοιοῦτον τῆς αὐτῆς ἐποχῆς (XVIII αἰῶνος) περιλαμβάνον Ἰ. Γστ. Αἰνεκίου «Φιλοσοφικὴν ἱστορίαν», «Στοιχεῖα Λογικῆς», «Στοιχεῖα ἠθικῆς φιλοσοφίας», «Περὶ οὐρανίου σώματος καὶ τὸ ἐστὶν καὶ ἐν ποίῳ στοιχείῳ ὑπάρχει καὶ πόσες σφῆρες κεῖνται ἐν αὐτῷ καὶ περὶ τῶν ἐξ ἑωδίων καὶ τῶν πλανητῶν καὶ τοῦ ἡλίου τὴν κίνησιν καὶ τῆς σελήνης καὶ τῶν λεγόμενων ἀστέρων ἀτλανητῶν». Ἀποτελεῖται ἐκ ρπη' κε-

φαλαίων, ὧν τὸ α' περὶ οὐρανοῦ ἐν οἷς Ἕλληνας φιλόσοφοι ἐθεώρουν κρυσταλλοειδῆ, ὁ δὲ μέγας Βασίλειος καπνοειδῆ, ἑτέρα κεφάλαια «περὶ τοῦ πῶς συλλαμβάνει ἡ γυνή», «πῶς τυπώνεται τὸ ἀρσενικὸν παιδίον καὶ τὸ θηλυκόν» καὶ περὶ τοῦ ... «λύσαι ἀνδρόγυνον», ὅπερ κατορθοῦται ὡς ἐξῆς: «Γράψον τὰ δύο ὀνόματά τους τὰ βαπτιστικά καὶ γράψε καὶ τοὺς χαρακτηρισμοὺς τούτους ... εἰς καυκὴν γυάλινον καὶ λύσε τα μετὰ οἴνου, καὶ θέσεται ὑπὸ τὸ κρεβάτι, τὸ Σάββατον τὰ ἀρχὰ καὶ λύεται»: ἡ «γράψον τοὺς χαρακτηρισμοὺς τούτους μετὰ κυναβάρεως καὶ μετὰ χαρτὶ ἀγέννητο καὶ μετὰ νερόν, τρεψόμενον: α β ρ α δ α τ β ζ α τ ι, καὶ θέσεται εἰς τὰ πόδια τοῦ ἀνδρόγυνου ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸ κρεβάτι». Περὶ δὲ τῆς λύσεως τοῦ «ἀποδεμένου» συνιστᾷ: «ὡς πηγαίνῃ, εἰς τὸ ποτάμι, νὰ γδυθῇ ζάρκος τὸ ταχύ, νὰ πιάσῃ τρία ψάρια καὶ νὰ τὰ κατούρῃ εἰς τὰ στόματά των καὶ πάλιν νὰ τὰ βάλλῃ εἰς τὸ νερόν, νὰ τὰ ἀπολύσῃ καὶ μετ' αὐτὸ λύεται». Εἰς τὰς παραδόξους ταύτας συνταγὰς ἀνάγεται καὶ ἡ ἐξῆς δι' ἄνθρωπον νὰ «μισήσῃ τὸ κρασί εἰς ὅλην τοὴν ζωὴν»: «Ἐπαρε χελιδωνίον ζωντανὸν καὶ ὀνομάτῃς τὸν ἄνθρωπον, ἤγουν τὸ ὄνομά του, καὶ χάραξαι τὸ κεφάλι τοῦ χελιδωνιοῦ μετὰ ἓνα θυάριον ἕως οὗ νὰ στάξῃ εἰς τὸ κρασί αἷμα, καὶ δὲς αὐτὸ νὰ πῇ καὶ τότε θέλει τὸ μισήσῃ». Ἐννοεῖται ὅτι αἱ μαργαριττικαὶ αὐταὶ συμβουλαὶ ἀκολουθοῦνται ἀπὸ τὰς σχετικὰς εἰκόνας.

Ἐτερον χειρόγραφον περιλαμβάνει πέντε πραγματείας Γερασίμου Βλάχου τοῦ Κρητῆς: «παραφράσεις καὶ ζητήματα εἰς τὴν λογικὴν μέθοδον» ὡς καὶ «εἰς τὴν τοῦ φιλοσόφου Πορφυρίου εἰσαγωγὴν» καὶ «εἰς τὰς τοῦ Ἀριστοτέλους κατηγορίας».

(Ἐσται τὸ τέλος)

X. Η.

Η ΟΘΩΜΑΝΙΣ*

ΑΣΑ γυνὴ εἶναι μυστήριον καὶ θέλητρον ἐν ταυτῷ. Ἡ Ὀθωμανὶς εἶναι κατ' ἐξοχὴν μυστήριον καὶ γοητεία. Οὐδεὶς, νομίζω, μέχρι τοῦδε εἰσέδυεν εἰς τὴν ψυχὴν τῆς Ὀθωμανίδος. Διότι ἡ χανούμισσα δὲν ἐκμυστηρεῖται ποτὲ εἰς κανένα τί ἀισθάνεται, οὔτε τί σκέπτεται.

Ἐνίστε, μάλιστα, καὶ τοῦτο ἰδίως συμβαίνει ὅταν εὐρίσκειται εἰς συναναστροφὴν μετ' Εὐρωπαίων κυριῶν, ἢ Ὀθωμανὶς ἀρέσκειται νὰ ἐπιδεικνύεται ὅλος ἄλλη παρ' ὅ, τι πράγματι εἶναι. Τὴν παρατήρησιν αὐτὴν ἔκαμα εἰς τὴν Djelma Σουλτάναν, τὴν τρίτην καὶ πλέον ἀγαπητὴν γυναῖκα τοῦ Χαμίτ. Ἰδοὺ τί με ἀπότηνεν. Αἱ Εὐρωπαϊαὶ θέλουνσι πολὺ νὰ γνωρίζωσι τὴν Ὀθωμανίδα ἀριστοκρατίδα, νὰ ἔχωσι σχέσεις στενάς μαζύ της, ἵνα σπουδάσωσι τὸν χαρακτήρα της. Φαντάζονται λοιπὸν ὅτι εἴμεθα ὅλος διαφορετικαὶ ἀπ' αὐτάς, Γνωρίζω ὅτι ἡ Εὐρωπαϊὰ δὲν θὰ κάμῃ ποτὲ τὴν τιμὴν εἰς μίαν

Ὀθωμανίδα νὰ τὴν ἐλάβῃ τὸσον εὐφυῶ, ὅσον αὐτή. «Εἶναι μία χανούμισσα» θὰ εἶπῃ σχεδὸν μετὰ περιφρονήσεως, δηλαδὴ ἐν ὃν βάρβαρον, ἕξω παντὸς πολιτισμοῦ, ἀποκτηνοθὲν καὶ ἀποβλακωθὲν ὑπὸ τῆς μακροῦς δουλείας. Αὐτὰ, ὡς πρὸς τὸ ἠθικὸν μέρος. Ὡς πρὸς τὸ φυσικόν, ἡ Εὐρωπαϊὰ νομίζει ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ εἴμεθα ὡραῖαι ἀλλ' οὐδόλως χαρίεσσαι, οὔτε ἐλκυστικά. Ἡ χανούμισσα, λέγει ἡ Εὐρωπαϊὰ, ἔχει τὰς κινήσεις στενοχωρημένας καὶ ἀποτόμους, τὴν φωνὴν τραχεῖαν, καὶ ἡ στάσις της στερεῖται χάριτος καὶ ἐλευθερίας.

Ἐπειτα νομίζει ἡ Εὐρωπαϊὰ, ὅτι μία χανούμισσα δὲν εἴξευρε καθόλου νὰ ἐνδύεται. Ἀλλ' ὅταν μὲς βλέπει, ὁμολογεῖ ὅτι γνωρίζομεν νὰ καλλωπίζομεθα τὸσον καλὰ, ὅπως καὶ αὐτὴ καὶ ὅτι εἴμεθα ἐν γνώσει ὧν ἐκείνων τῶν τεχνικῶν μέσων, τὰ ὅποια καθιστῶσι τὴν γυναῖκα ἀκόμη περισσότερον θελκτικὴν καὶ γοητευτικὴν.

Ὡς πρὸς τὸ ἦθος, ἡ γλυκεῖα καὶ χαρίεσσα χανούμισσα δὲν ἔχει τίποτε νὰ μιμηθῇ ἀπὸ τὴν ψυχρὰν καὶ ἀγέρωχον Εὐρωπαίαν. Διότι ἡ Ὀθωμανὶς κατέχει ὡς πρὸς τὸ ἦθος, τὴν στάσιν, καὶ ἐν γένει τὸν τρόπον τοῦ φέρεσθαι τὴν Ἀνατολικὴν ἐκείνην χάριν, τὴν ἡρεμον, μετριόφρονα καὶ ἀνεξιχνίαστον θελήτρον, ἥτις ἐπιβάλλεται καὶ συναρπάζει. Καὶ οὕτω ἡ Εὐρωπαϊὰ μένει ἐκπληκτικὸς ἐνώπιόν μας. Ἐκπληκτικὸς,

* Αἰάλεξις γενομένη Γαλλιστὶ ἐν τῷ Δημοτικῷ θεάτρῳ Ἀθηνῶν. Μετάφρασις τῆς δεσπ. Λέας Λέας.

και, διατι νά μὴ τὸ εἶπωμεν, δυσαρεστημένη. Διότι ἡ γυνὴ δὲν εἶναι ποτὲ εὐτυχὴς ὅταν συναντᾷ μίαν ὥραιαν καὶ ἄβραν γυναῖκα ἐκεῖ ποῦ ἤλπιζε νά εὕρῃ τὸ ἀντίθετον. Ὡς πρὸς τὴν εὐφυΐαν καὶ τὴν μόρφωσιν, ἡ χανούμισσα—πιστεύσατέ με— ὑπερτερεῖ τὴν Εὐρωπαίαν. Ἐκτὸς τῶν τριῶν ἡ τεσσάρων ξένων γλωσσῶν ἂς μανθάνομεν, εἶμεθα ὅλοι σχεδὸν ὀλίγον καλλιτέχνιδες. Καταγινόμεθα εἰς τὴν μουσικὴν ἢ τὴν ζωγραφικὴν, καὶ πρὸς τοῦτοις ἀναγινώσκωμεν πολὺ καὶ μετὰ προσοχῆς. Δυνάμεθα νά κρίνωμεν τοὺς Ἑλλήνας ἢ Γάλλους συγγραφεῖς, διότι τοὺς ἔχομεν μελετήσει, σχολιάσει καὶ ἀναλύσει. Ὡς πρὸς τὸν χαρακτῆρα, ἔχομεν περισσότεραν ὑπομονήν, καρτερίαν καὶ εἶμεθα περισσότερον ψύχραιμοι ἀπὸ αὐτῶν. Οὐδεὶς δύναται νά λύσῃ τὸ ζῶν αἰνίγμα, τὴν Ὀθωμανίδα.

Εἰς τὴν χαρὰν ἢ τὴν λύπην, εἰς τὴν ἡρεμίαν ἢ τὴν ἀνησυχίαν οὐδεὶς δύναται νά ἀναγνώσῃ εἰς τὸ πρόσωπόν μας ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον συμβαίνει εἰς τὴν ψυχὴν μας. Τὸ βλέμμα μας, τὸ μεϊδιάμα μας, ἡ φωνὴ μας, οὐδέποτε μὴς προδίδουσι, καὶ ἐνώπιον τῶν ἀδιαφόρων, ἐνώπιον τῶν περιέργων, συγκαταρούμεθα.»

Ὁφείλω νά σῖς εἶπω ἐν τούτοις, ὅτι ἡ *Djèlha* Σουλτὰν εἶχεν ἀνατραφεῖ εἰς τὰ Ἀνάκτορα καὶ ἐκεῖ ὅλα ἐπιτρέπονται καὶ συγχωροῦνται, ἐκτὸς τῆς εἰλικρινείας καὶ τῆς ἀληθείας αἰτινες ὠδήγουν συνήθως εἰς τὸν θάνατον. Ἐπ' αὐτοῦ ἐπιτρέψατέ μοι νά σῖς ἀναφέρω ἐν παράδειγμα. Ὁ Καλὴλ Ριφαὰτ πασοῖς, Μέγας Βεζύρης, στέλλει εἰς τὸν Χαμίτ μίαν θελκτικωτάτην Κιρκασίαν. Ὁ Μονάρχης αἰσθάνεται ἔρωτα δι' αὐτὴν καὶ τὴν κρατεῖ.

Ἄλλ' ἡ νεαρά γυνὴ δὲν δύναται νά ὑποφέρει τὸν περιορισμὸν εἰς τὸ χαρμί τοῦ Χαμίτ, ὑποφέρει καὶ μαραινεται ὥς ἄνθος στερούμενον ἀέρος. Ὁ Σουλτάνος τὸ παρατηρεῖ. Συμβουλευεται τοὺς ἐξοχωτέρους ἰατροὺς διὰ τὴν ὥχρότητα καὶ μελαγχολίαν τῆς Ἰκμπάλ. Φεῦ, οἱ ἐπιστήμονες δὲν δύναται νά ἰατρεύσωσι τὰς φυγικὰς ἀσθενείας. Ἡ Κιρκασία ἀπέμεινε πλέον σκιά. Ὁ Χαμίτ ἀνησυχεῖ. Μίαν ἐπὶ μετὰ βαίνει πλησίον τῆς χωρὶς νά τὴν προειδοποιήσῃ καὶ τὴν ἐρωτᾷ μετ' ἐνδιαφέροντος περὶ τῆς καταστάσεώς της.

— Ἰκμπάλ, παιδί μου, σὲ βλέπω νά τήκεσαι, μήπως εἶσαι δυστυχὴς εἰς τὸ Χαρέμι μου;

— Ἐφφέντη μ', μοῦ ἐπιτρέπεται νά εἶμαι δυστυχὴς, ἀφοῦ μὲ τιμᾷτε διὰ τῆς εὐνοίας σας;

— Ἰκμπάλ, θά ἔκαμνον τὰ πάντα διὰ νά σὲ ἰδῶ εὐτυχῇ,

— Ἐφφέντη μ', τόση καλωσύνη. τόση ἐπιείκεια ἐκ μέρους ἐνὸς ἐπιφανοῦς καὶ ἐνδόξου Σουλτάνου μὲ συγκινεῖ.

— Εἶσαι ὥραία Ἰκμπάλ καὶ ἡ ὥραιότης εἶναι μία δύναμις ἐνώπιον τῆς ὁποίας ὀφείλομεν ὅλοι νά ὑποκλινώμεθα.

— Ἐφφέντη μ', *ayanija opérin*, τούτέστι φιλῶ τοὺς πόδας σας. (Ἐκφρασις μεγάλης εὐγενείας παρὰ τοῖς Ὀθωμανοῖς ἐν χρήσει τῶν κατωτέρων πρὸς τοὺς ἀνωτέρους).

— Ἰκμπάλ, νομίζεις ὅτι ἓνας ἡλικιωμένος, ἄσχημος καὶ ἀπογοητευμένος ἀπὸ τὴν ζῶν θά ἠδύνατο νά ἀρέτῃ εἰς μίαν νέαν ὥραιαν καὶ ἀνθηράν;

— Ἐφφέντη μ', τί θέλεις νά εἰπῇς;

— Ὅτι ὁ Χαμίτ ζητεῖ τὴν ἀγάπην σου.

— Βαλίητ' μου, ὁ ἔρω, τὸς τὸ μῖτος, δὲν ἐπιβάλλεται!

Ἡ Κιρκασία δὲν εἶχε τελειώσει τὴν ὁμιλίαν της ὅτε ὁ Δζελάλ ἀγῖς, ὁ ἀρχηγὸς τῶν εὐνούχων τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ Χαρεμίου, ἐνεφανίζετο ἐνώπιόν της. Ὁ Δζελάλ ἀγῖς, ὅταν ὁ Χαμίτ ἐπισκέπτετο καμμίαν εὐνομένην, παρεφύλασσε πάντοτε εἰς τὴν θύραν

καὶ ὅταν εὗρισκεν ὅτι ἡ εὐνοούμενη δὲν ἐσέβετο τὸν Κόριον τοῦ ἐνεφανίζετο.

— Εἰς τὸ πράσινον δωμάτιον, Δζελάλ, διατάσσει ὁ Χαμίτ.

Τότε ὁ εὐνοῦχος ἀρπάζει τὴν Ἰκμπάλ καὶ τὴν φέρει εἰς τὸ πράσινον δωμάτιον. Μετὰ ἡμίτειαν ὥραν εἰσῆλθεν εἰς ἀνθρώπος μετημφιεσμένος. Καλεῖ τὴν Κιρκασίαν μετ' ὀνόματός της καὶ τὴν διατάσσει νά τὸν ἀκολουθήσῃ.

Ποῦ ὠδήγει τὴν Κιρκασίαν; Μυστήριον! Ἀλλὰ τὴν ἐπομένην μὴς ἀναγγέλλουσι ἐπισήμως τὸν θάνατον τῆς Ἰκμπάλ ἐπισυμβάντα τὴν νύκτα.

Ὁ Χαμίτ δὲν ἠγάπα καθόλου τὰς πεπαιδευμένας γυναῖκας καὶ δὲν παρεῖχε τὴν ἐλαχίστην εὐνοίαν εἰς τὰς γυναῖκας τῶν γραμμάτων. Ἡ Ἀλλιέ Χανούμ, κόρη τοῦ Τζεβδὲτ πασοῖ διατελέσαντος πρωθυπουργοῦ τῆς Τουρκίας, μὲ ὑπεχρέωσε νά παρουσιάσω εἰς τὸν Σουλτάνον μίαν ἀναφορὰν της. Ἐξήτει νά ἐκδώσῃ μίαν ἐφημερίδα Τουρκιστί. Ἐθεώρησα καλὸν νά κάμω λόγον περὶ τούτου εἰς τὸν Ταχσίν, πρῶτον γραμματεῖα τῶν Ἀνακτόρων. Ἄλλ' οὗτος μὲ συνεβούλευσε νά ξεσχίσω τὴν ἀναφορὰν καὶ νά μὴ προφέρω τὴν λέξιν ἐφ' ἡμερὶς εἰς τὰ Ἀνάκτορα. Ὑπεσχέθην ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἠθέλει ὁ γηραιὸς Ταχσίν, ἐνῶ κατὰ βάθος ἤμην ὑπὲρ τῆς Ἀλλιέ.

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ὁ Σουλτάνος μὲ καλεῖ διὰ νά μοῦ ζητήσῃ μερικὰς πληροφορίας διὰ τὴν Ρωσιίδα πριγκίπισσαν Ὀλγαν Νελιῶφ, τὴν ὁποίαν ἐφιλοξενούσαμεν. Ὁ Χαμίτ μοῦ φαίνεται εὐδιάθετος καὶ τοῦ ὑποβάλλω τὴν ἀναφορὰν τῆς Ἀλλιέ. Ἄλλ' ἀναγινώσκων τὴν αἰτητὴν, ὠχρίασεν ἐκ θυμοῦ.

— Εἰπέτε εἰς τὴν Ἀλλιέ, ἀπήντησε μὲ τραχεῖαν φωνήν, ὅτι ἐνόσφ ὁ Χαμίτ βασιλεύει, αἱ χανούμισαι δὲν θά περιβληθοῦν περισκελίδας.

Τὸ ἐνδιαφέρον ὅπερ ἐδείκνυνον διὰ τὴν θυγατέρα τοῦ Δζεβδὲτ πασοῖ, μὲ κατέστησεν ὑποπτον εἰς τὰ Ἀνάκτορα. Οἱ ἐπίσημοι κατάσκοποι καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ τῶν Ἀνακτόρων ἠπλοχήθησαν αὐτὴν τὴν φορὰν μετ' ἐκείνης δραστηριότητος διὰ τὸ ταπεινὸν μου ἄτομον. Ἡμέραν καὶ νύκτα οἱ ἀξιαγάπητοι οὗτοι φίλοι παρουσίαζον ἀναφορὰς ἐναντίον μου εἰς τὸν Ταχσίν, τὸν Καδρι καὶ τὸν Δζελαλεδίν. Μίαν φορὰν μάλιστα ἔτυχε νά ἰδῶ τὸν πτωχὸν Ταχσίν ἐν ἀμνηχανίᾳ πρὸ ἐνὸς δυσαναγνώστου χάρτου γραμμένου Ἑλληνιστί. Ὁ πρῶτος γραμματεὺς τῶν Ἀνακτόρων ὤφειλε νά λάβῃ γνῶσιν καὶ δὲν ἐγνώριζεν οὐδὲ λέξιν Ἑλληνικὴν! Δὲν μοῦ ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα ὅτι ἠδύνατο νά λέγῃ δι' ἐμὲ καὶ τὸ ἔλαβα διὰ νά τὸ ἐξηγήσω εἰς τὸν Ταχσίν. Ἦτο μία ἀναφορά. Συνεβούλευον τὸν Χαμίτ νά μὲ ἐκδιώξῃ ὅσον τὸ δυνατόν τὸ ταχύτερον.

Ἡ παρουσία μου εἰς τὸ Γιλδίξ ἐφείλκεν τὰ κακὰ πνεύματα καὶ ἔφερε κακοτυχίαν. Τὸ βέβαιον ἦτο ὅτι ἀφ' ἧς στιγμῆς εἰσῆλθον εἰς τὸ Αὐτοκρατορικὸν Χαρέμι αἱ ὑποθέσεις τῆς Τουρκίας ἔβαινον ἐπὶ τὰ χεῖρω. Καὶ ἦτο ὅλος φυσικόν. Ἐξ ἐπισήμου πηγῆς ἔμαθον ὅτι ἐγεννήθη τὸν Ἀπρίλιον, ἀποφράδα μὴνα παρὰ τοῖς Ὀθωμανοῖς.

Εἰς τὸ Γιλδίξ, πῖσα φιλία ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἐφείλκεν τὴν προσοχὴν τῶν κατασκόπων. Κατ' Αὐτοκρατορικὴν διαταγὴν, αἱ χανούμισσαι τοῦ Σουλτάνου ἔζον ἀπομεμαρυσμένα ἢ μία τῆς ἄλλης καὶ δὲν ἐβλέποντο. Μόνον διαρκούντος τοῦ Μπαϊραμίου αἱ χανούμισσαι τοῦ Γιλδίξ συνηθροίζοντο εἰς τῆς Βαλιδέ. Ἐπρεπε νά βλέπῃ τις τότε πόσον ἦσαν γελασταὶ καὶ πῶς συμπεριφερέτο ἡ μία πρὸς τὴν ἄλλην, ἐνῶ ἐμιοῦντο. Ἄλλως δὲ αὐτὴ ἦτο ἡ πολιτικὴ τοῦ Γιλδίξ, νά δεικνύουν μεγάλην καὶ ἀπερίοριστον στοργὴν ἐνῶ κατὰ βάθος ἠγόντο τὸν θάνατον. Εἰς τὸ Γιλ-

δίς πῖσα ἔνδειξις συμπαθείας ἔκρυπτε ἔχθραν. Καὶ ἐνθυμοῦμαι τὸν νεαρὸν Ἀχμέτ Βέην, ὑπασπιστὴν τοῦ Σουλτάνου, ὅστις μίαν ὥραϊαν πρωΐαν ἐγκατέλειπεν αἰφνιδίως τὸ Γιλδίξ καὶ τὴν Κωνσταντινούπολιν, διότι τὴν προηγουμένην ὁ Ἀράψ Ἰζζέτ τοῦ ἔκαμιν ἀπείρους περιποιήσεις. Καὶ ἐγὼ ἡ ἰδία ὅταν ἔβλεπον ὅτι ἐγινόμην τὸ ἀντικείμενον πολλῶν περιποιήσεων ἐθεώρουν φρόνιμον νὰ προσποιοῦμαι τὴν ἀσθενῆ, καὶ τοιοῦτοτρόπως κατέφευγον εἰς τὸ Αὐτοκρατορικὸν Νοσοκομεῖον. Ὁ πρίγκηψ Μετζήτ Ἐφένδης ὅταν ἤρχετο εἰς τὸ Γιλδίξ ἔφερε πάντοτε μεθ' ἑαυτοῦ φιαλίδιον ἀντιδότου κατὰ τοῦ δηλητηρίου. Ἡ δευτέρα σύζυγος τοῦ Χαμίτ, Μεβτζιέ, μοῦ ὠμίλει περὶ αὐτοῦ μετὰ περιφρονήσεως. «Εἰξεύρετε, μοὶ ἔλεγε, ὁ Μετζήτ Ἐφένδης δὲν εἶναι ἀληθὴς Ὀθωμανός, ἀφοῦ νομίζει ὅτι δύναται νὰ ἀποφύγῃ τὸ πεπρωμένον.»

Ἡ Ὀθωμανίς, ὡς ἐκ τῆς θρησκομανίας καὶ τῆς νοχελείας τοῦ πνεύματος πιστεύει εἰς τὸ πεπρωμένον. Εἶναι τόσον εὐκόλον νὰ ἐπαναπαύεται τις μετὰ τὴν ἰδέαν ὅτι ἡ εἰμαρμένη μᾶς ἄγει καὶ μᾶς φέρει εἰς τὴν ζωὴν. Διατί τότε νὰ παλαίωμεν, νὰ ὑποφέρωμεν καὶ νὰ λυπούμεθα, ἀφοῦ τὸ πῖν εἶναι μοιραῖον εἰς τὸν κόσμον τοῦτον; Ἀλλ' αὐτὴ ἡ ἰδία ἡ Μεβτζιέ ἀπηλπίσθη ὅταν ὁ Χαμίτ ἐκράτησε πλησίον του περισσότερον τοῦ συνήθους, μίαν ὥραϊαν Ἑβραίαν, δῶρον τοῦ Ἰζζέτ. Ἐγὼ τότε τῆς ὑπενθύμησα τὸ μοιραῖον. «Φεῦ! μοὶ ἀπήντησε ἡ Μεβτζιέ, ὅταν ἡ καρδιά ὑποφέρει καὶ ἀγωνιᾷ, πῖσα σκέψις ἥτις θὰ ἠδύνατο νὰ τὴν καταπραΰνῃ καὶ νὰ τὴν παρηγορήσῃ εἶναι ἔχθρά. Καὶ ἔπειτα ποῖος πταίει; Φεῦ! ὁ Χαμίτ προτιμᾷ ἄλλην ἀπὸ ἐμέ· δὲν ἤξευρον νὰ διατηρήσω τὴν ἀγάπην του».

(Ἔπεται τὸ τέλος) Princesse THÉO SARTINSKA

Φιφὴ Τσίλλερ

Ἡ καλλιτέχνης ζωγράφος δεσποινὶς Φιφὴ Τσίλλερ, μαθήτρια τοῦ κ. Γ. Ἰακωβίδου, ἐξεθῆκεν ἐν Βοστώνῃ ἔργα της. Περὶ τῶν πινάκων τῆς δεσπ. Τσίλλερ, ὁ Ἀμερικανὸς κριτικὸς κ. Downe δημοσιεύει ἐπαινετικώ-

τάτην κρίσιν. Δύο ἔργων της, ὧν τὸ ἐν παριστᾷ ἐσωτερικὸν τραπέζας, τὸ δὲ ἐσωτερικὸν κουζίνας, ἐξαίρει τὸ χρῶμα ἰδίως. Ἡ δεσπ. Τσίλλερ εἶνε θυγάτηρ τῆς διακεκομένης κλειδοκυμβαλιστοῦ κ. Σοφίης Τσίλλερ.